

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Första Kammaren. N:o 31.

Tisdagen den 24 April, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 183, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 29, i anledning af väckt förslag om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande förbud mot import och tillverkning af margarin eller konstmör m. m., beslöt Första Kammaren, på hemställan af herr vice talmannen, att hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Fortsattes föredragningen af bevillningsutskottets betänkande n:o 8, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

158 punkten.

Bifölls.

159 punkten.

Herr Dickson: Med anledning af innehållet i denna punkt har jag önskat dess återremitterande till utskottet.

Under förmiddagens debatt angående restitution af bränvinstull hörde vi exportpremier mycket fördömas. Men så vidt jag kan finna, ligger häruti ett bestämdt exportpremium. Jag vill icke bestrida, att icke 100 kilogram hvetetagna 75 kilogram finsiktadt mjöl, men då taga vi icke i betraktande sekunda vara och kli, som kommit efter det afskeppade. Att då bevilja en sådan restitution, som här föreslagits, kan jag ej finna vara annat än en tydlig exportpremie.

Jag får vördsamt yrka, att denna punkt måtte återremitteras till utskottet för att tagas i närmare öfvervägande.

Herr Reuterswärd: Jag anhåller deremot om bifall till utskottets förslag, sådant det föreligger.

Första Kammarans Prot. 1888. N:o 31.

*Restitution
af tull vid
utförsel af
vissa slags
mjöl och
gryn.*

*Restitution
af tull vid
utförsel af
vissa slags
mjöl och
gryn.*

(Forts.)

Utskottet har verkligen tagit i noga betraktande, huru det förhåller sig i andra länder, der restitution för mjöl lemnas, och dervid funnit, att i de flesta fall har den procentberäkning, som här föreslagits, blifvit följd äfven der. Hvad specielt de föreslagna $66 \frac{2}{3}$ procenten beträffar, så är det lika med hvad som i Norge är bestämdt. Man har därför ansett att det vore nyttigt, att vi här kunde hafva gemensamma bestämmelser i detta afseende. Att återrenitera frågan, sedan nu Andra Kammaren antagit punkten, tror jag ej kan vara till någon nytta. Ty det är gifvet, att sedan det lagts tull på qvarnprodukter, måste äfven restitution lemnas, och derom har ej heller funnits minsta tvifvel inom utskottet, likasom det icke heller bör kunna uppstå inom Riksdagen.

Jag anhåller därför om bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde herr grefven och talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt, och vidare derpå, att punkten skulle till utskottet återförvisas, hvar efter den förra propositionen förnyades och förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

160—163 punkterna.

Biföllos.

164 punkten.

De ifrågavarande motionerna förklarades besvarade genom kammarens föregående beslut.

165 punkten.

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.*

Herr Reuterswärd: Angående denna punkt har jag ingenting annat att erinra, än att Första Kammaren behagade ändra ordalydelsen i densamma till öfverensstämmelse med Andra Kammarens beslut.

Det förekommer på fjerde raden uppifrån orden »hvilka ytterligare». De skulle utbytas mot: »de ändringar i tulltaxans bestämmelse, som må vara erforderliga.»

Friherre *Klinckowström* instämde i detta anförande.

Herr Dickson: I denna punkt har, såsom kammaren behagade finna, utskottet föreslagit en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om tillsättande af en komité för utredning af åtskilliga frågor rörande de tullsatser, hvilka för närvarande finnas, och jag har ingenting emot att tillstyrka en sådan komité; men det uppdrag, utskottet har lemnat, vill jag för min del hafva vida mera utsträckt. Nu har visserligen den föregående talaren föreslagit en förändring

i detta hänseende. Och jag måste medgifva att i betänkandet, sådant det förelåg, var det ett ord, jag synnerligen stötte mig på, nemligen ordet »ytterligare».

Jag önskade att denna komité skulle få i uppdrag icke endast att utreda hvad utskottet här föreslagit, utan jemväl att genomgå hela vår tulltaxa. Att vissa tullsatser förete så många oegentligheter, och jag kan gerna säga orättvisor, att rättelser deruti äro af nöden, torde väl vara ovedersägligt. Men äfven de tullsatser, utskottet föreslagit, och af hvilka Riksdagen nu antagit de flesta, äro af den beskaffenhet, att det synes vara skäl att, till förekommande af orättvisor, de blifva föremål för en ytterligare pröfning af verkligt sakkunniga personer, innan det kommer till tillämpning af dem. Ty sker ej detta, så kan det lätt hända, att en kommande Riksdag finner att man begått en orättvisa, och då måste man taga tillbaka och säga att man gjort orätt, hvilket väl vore både sorgligt och ledsamt.

Jag erkänner till fullo det förtjenstfulla och det stora arbete, utskottet nedlagt på detta betänkande, men jag kan å andra sidan icke underlåta att finna, att de slutsatser, utskottet i sitt betänkande dragit af de uppställda premisserna, gifva i många fall skäl till missstroende att dessa slutsatser icke äro fullt tillförlitliga, och det är på den grund jag önskat att de skulle underkastas en ytterligare pröfning. Detta hvad ordet »ytterligare» nu beträffar.

Men om också det ordet borttages, så kvarstår dock faktum i alla fall. Man kan deraf draga den slutsats, att utskottet samt möjligen äfven Riksdagen skulle anse att de punkter i vår nuvarande tulltaxa, hvarom Riksdagen fattat beslut, skulle vara oantastliga, och att de icke kunna på något sätt förändras, samt att Kongl. Maj:ts regering härvid icke har någon annan åtgärd att vidtaga, än att till efterrättelse promulgera Riksdagens beslut. Skulle en sådan åsigt antagas, så vill jag för min del mot densamma inlägga en ganska bestämd gensaga.

Vi veta visserligen icke hvad som kan vara regeringens åsigt i afseende på de beslutade tullsatserna. Den känna vi icke. Under denna långa debatt har regeringen förhållit sig fullkomligt passiv, och oaktadt flere af Konungens rådgifvare varit under densamma här närvarande, har dock ingen af dem yttrat sig i saken, så att vi i det afseendet sakna all ledning för hvad vi skola tro med hänsyn till regeringens uppfattning om det, som här blifvit beslutadt. Likväl vill jag säga, att om vi af den omständigheten skulle draga den slutsats, att en fråga, så djupt ingripande i rikets ekonomiska välfärd som denna, skulle vara för regeringen likgiltig, eller att regeringen, med afseende å den skulle vilja afsäga sig sin pröfningsrätt, tror jag att en dylik uppfattning är fullkomligt origtig, och jag kan ej finna annat, än att den är i ganska hög grad ned sättande för Kongl. Maj:ts landsfaderliga omsorger. Ty vi äro väl alla fullkomligt öfvertygade om en sak, att Hans Maj:t Konungens oafåtliga omsorger äro och alltjemt varit af beskaffenhet att lända till rikets sanna nytta och invånarnes välbefinnande. Jag finner

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)*

Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)

derför ett ytterligare skäl uti 16 § regeringsformen, der Konungen högtidligen lofvar att »rätt och sanning styrka och befordra» samt »vrångvisa och orätt hindra och förbjuda». Och jag anser, att det icke finnes det ringaste tvifvel derom, att i händelse Hans Maj:t Konungen vid den blifvande föredragningen i statsrådet af Riksdagens nu fattade beslut angående bevillningsutskottets betänkande n:o 8 skulle finna, att något eller några af dessa beslut skulle vara stridande mot rikets sannskyldiga nytta, eller till äfventyrs finna ett och annat af dessa beslut i någon mån kränkande den enskildes rätt, så är väl, säger jag, ej ringaste tvifvel om att Hans Maj:t då skulle vägra sin stadfästelse på ett sådant beslut, och jag är fullkomligt öfvertygad om, att 60 § regeringsformen ej skulle anses därför lägga något hinder i vägen. Jag har visserligen äfven hört den åsigten uttalas, men den grundar sig på en efter min åsigt fullkomligt förnuftsvidrig tolkning af grundlagen. Att Kongl. Maj:t med afseende å den bevillning, som i 60 § omtalas, icke har den ringaste magt vidare än den deruti uttryckligen stadgade rätt för Konungen att förhöja tullen å in- och utgående spanmål, och att för öfrigt, hvad de af Riksdagen åtagna bevillningar beträffar, Kongl. Maj:t icke har ett enda ord att säga, utan måste ställa sig till efterrättelse Riksdagens beslut — en så förnuftsvidrig tolkning af denna grundlagsparagraf hoppas jag ej måtte delas af någon i denna kammare, ty vi finna väl alla, hvilka vådor för landets lugna utveckling detta skulle innebära. Riksdagen skulle sålunda vara fullkomligt enväldig i de ganska många frågor, som på det närmaste beröra landets ekonomiska välfärd, helst om vi besinna, att majoriteten inom Riksdagen ju kan vexla år efter år, så att den ena Riksdagen kan fatta ett på landets välfärd inverkan beslut, som af den nästa kan upphävas. Vi känna och erkänna således alla, af hvilken oberäknelig vigt stabilitet i tull-lagstiftningen är. Ty utan stabilitet på det området är det ju omöjligt för någon näringsidkare, industriidkare eller handlande att kunna på någorlunda säker basis grundlägga eller bedrifva en rörelse. Han vet i sådant fall ej hvad han skall göra.

Betänksamhet är sålunda af största vigt, då det gäller att vidtaga förändringar i tulltaxan. Och, mine herrar, är betänksamhet af vigt, då måste den också vara en särskild skyldighet, då, såsom nu är fallet, en så betydlig och genomgripande förändring af hela vår tulltaxa föreligger. Då måste väl förtänksamheten vara ännu mera på sin plats. Om nu detta anses giltigt, och jag förmodar att ingen har något att erinra mot att betänksamhet här vid lag är nödvändig, så är denna betänksamhet, nödvändig under normala förhållanden, af ännu djupare och större betydelse om man besinnar de abnorma förhållanden, under hvilka Riksdagens pluralitet för tullskydd nu tillkommit. Ty vi kunna väl icke vara blinda för, att den tullskyddsvänliga majoritet, som för närvarande finnes i Andra Kammaren, ingalunda kan anses vara ett sant uttryck af valmännens vid valtillfället uttryckta mening, utan den måste anses såsom en onaturligt tillkommen majoritet. Jag medgifver villigt, att

den är tillkommen på grund af riksdagsordningens föreskrift och sålunda fullt laglig; men man måste väl betänka sig, innan man på en så lätt och så löslig grund som denna genomför så stora förändringar, som dem, om hvilka Riksdagen nu fattat beslut. Det kan ju mycket väl hända, och det är icke blott troligt utan sannolikt, att majoriteten vid 1888 års riksdag blir minoritet vid 1891 års riksdag, och då är det ingalunda otroligt, att den nya majoritetens första göromål skulle blifva att rifva ned hvad denna riksdagsmajoritet uppbyggt, och skulle så inträffa, vågar jag hysa den förhoppning, att 1891 års riksdagsmajoritet, hvilken jag förutsätter då vara mera frihandelsvänlig, skall komma att tillvägagå med mera varsamhet och skonsamhet, än den, med hvilken 1888 års majoritet har gått till väga.

Jag finner ett ytterligare skäl för att Riksdagen i detta fall skulle visat mycken betänksamhet, och det ligger i utskottets eget betänkande.

Då vi besinna, att detta års bevillningsutskott varit så exklusivt sammansatt, att icke en enda person, hvilken skulle kunnat misstänkas för blott den minsta lutning åt frihandelstendenser, der haft ett ord att säga, måste man förundra sig öfver att den endrägt, hvilken man kunnat förvänta sig hos ett sålunda sammansatt utskott, i sjelfva verket varit så ringa. Der finnas betydliga divergenser, som gifvit sig luft i en mängd reservationer, och bevillningsutskottet hade, efter mitt förmenande, handlat vida klokare, om det i alla de fall, der allvarsamma meningsskiljaktigheter varit rådande, hänskjutit dem till den komité, utskottet nu sjelft förordar.

Jag vill sålunda hemställa, om icke kammaren bör åt den komité, hvarom utskottet gjort framställning, lemna ett vida större verksamhetsfält. Jag skulle önska, att denna komité finge i uppdrag att, efter tillkallande af sakkunnige personer och representanter för de olika näringsgrenarne, dels utreda hvad inverkan de nu beslutade tullsatserna äro egnade att hafva på landets näringsförhållanden i deras helhet, och dels vid granskning af tulltaxan nogga tillse att det skydd, hvaraf näringarna kunna vara i behof, blir så afvägdt, att icke, såsom nu blifvit fallet, en näring gynnas på en annans bekostnad.

Det har yttrats, att de nu af Riksdagen fattade beslut komma att framkalla mycken ovilja och mycket missnöje, och det icke endast hos systemets motståndare, utan äfven hos meningsfränder. Och det vore väl skäl, att, innan något sådant kommer till utförande, det måtte få undergå en mera omsorgsfull och mångsidig utredning, än som kunnat komma frågorna till del inom ett ensidigt sammansatt utskott.

Hvad jag sålunda skulle vilja föreslå vore, att det i 165:te punkten framställda förslaget om underdånig skrivelse till Kongl. Maj:t skulle få denna förändrade lydelse, »att Riksdagen vill hos Kongl. Maj:t göra framställning om tillsättande af en komité med uppdrag att så skyndsamt som möjligt och efter inhemtande af upplysningar utaf sakkunniga personer samt representanter för de olika

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)*

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.*
(Forts.)

näringsarna utreda den sannolika inverkan på landets näringar, hvilken nu beslutade tullsätser äro egnade att utöfva, samt föreslå de jemkningar i tulltaxan, som kunna vara erforderliga för att det skydd, som lemnas, må blifva så afvägdt, att icke den ena näringen må gynnas på den andras bekostnad.»

Jag får vördsamt hos herr talmannen anhålla om proposition på bifall till detta förslag.

Herr Reuterswärd: Jag hade hoppats att den häftiga strid, som utkämpades på förmiddagen, skulle varit slutet på de strider, hvilka nu pågått i nära 8 dagar. Men den siste talaren har framkommit med ett förslag, som sannolikt kommer att leda derhän, att denna strid å nyo kommer att flamma upp. Han har nemligen infört diskussionen på ett område, der Riksdagen saknar befogenhet att uttala sig. Han talade om Konungens landsfaderliga omsorger. Så vida jag erinrar mig grundlagens föreskrift, har Riksdagen ej rätt att i riksdagsfrågor tala om Konungen personligen.

Hvad den af utskottet föreslagna komitéen beträffar, så är att märka, att det varit herrar frihandlare, som önskat att få till densamma hänskjuta alla de tvistiga frågor, som förekommit. Då nu utskottet framlägger sitt förslag om denna komité, så vill man hafva en skrifvelse i motsatt riktning mot hvad som föreslagits. Man vill gifva regeringen en fingervisning att upprifva hvad Riksdagen beslutat.

Det är dock nästan väl mycket begärdt, att vi skulle nappa på den kroken. Och en återremiss af frågan, hvad betyder den efter det beslut Andra Kammaren fattat? Betänkandet skulle återkomma till Första Kammaren för att den måtte deröfver besluta, och då må herrarne icke tro att utskottet skall inflicka något, som så strider mot dess åsigt; och kammaren har icke motionsrätt.

Den ärade talaren uttalade sitt misstroendevotum mot utskottet. Ja, mine herrar, vi hafva under dessa långa och pinsamma dagar fått höra så mycket i den vägen, att snart börjar det ej längre genera oss. Vill man fortsätta med det — så gerna för mig.

Hvad särskildt beträffar denna nu föredragna punkt, har jag anledning tro, att den varit förevisad regeringens främste man och att han gillat den. Vi behöfva derfor icke hysa några skrupler, att regeringen ej skulle acceptera densamma.

Den ärade talaren kallade våra beslut vrångvisa. Det var ett hårdt ord — men det må stå för hans egen räkning, jag lägger det icke på sinnet.

Då talaren gjorde ett svagt försök att attackera regeringen derfor att den under iakttagande af fullkomlig tystnad låtit Riksdagen behandla tullfrågorna, får jag säga, att jag för min del finner detta lända regeringen till mycken förtjänst. Ty om bevillningsfrågor, dit dessa höra, säger grundlagen, att beskattningsrätten utöfvas af svenska folket genom Riksdagen *allena*. Att regeringen låtit Riksdagen, ostörd af dess inlägg, afgöra dessa ärenden kan ej anses annat än välbetänkt. Hade vi fått göra

detta förlidet år, hade vi sluppit vara med om dessa upprörande stridigheter, som allt sedan dess pågått, och vi skulle nu haft lugn i landet.

Vidare yttrade talaren, att Andra Kammarens majoritet icke tillkommit på fullt lagenligt sätt. Men då högsta domstolen afgjort den frågan, måste man väl anse, att de 22 ledamöterna i Andra Kammaren blifvit lagligen valda. Åtminstone får jag för min del säga, att jag respekterar högsta domstolens beslut.

Vidare sade den ärade talaren att han hoppades, att sammansättningen af Andra Kammaren vid 1891 års riksdag skulle blifva sådan, att den möjligen kunde upprifva hvad 1888 års Riksdag gjort. Jag skulle djupt beklaga om så blefve förhållandet. Ty af alla olyckor gifves ingen större, än om vi skulle kasta oss från det ena systemet till det andra. Då vi under 30 års tid voro i minoriteten ansågo vi det som vår undersåtliga pligt att låta Riksdagens beslut lända oss till efterrättelse.

Friherre Klinckowström: Det berättas i en af de mest intressanta orientaliska sagorna uti den gamla genialiska sagoocykeln »Tusen och en Natt», att den onde anden blef nedstoppad i en flaska, som förseglades med ett beligt insegel, så att han icke kunde slippa ut.

Jag skulle önska att herrar frihandelsrepresentanter blefve på samma sätt instängda i en butelj och att jag erhöle i uppdrag att värda och bevaka densamma. Jag kan försäkra herrarne, att I uti sådant fall icke vidare skulle få höra talas om dem. Nu går detta beklagligtvis icke an, och därför måste man väl ännu en tid dragas med den ohyran.

Jag hade trott, då diskussionen om 165 punkten öppnades, att frihandlarne skulle skicka fram en af sina »enfants perdus», för att sjunga den svanesång öfver systemet, som vi nu i dessa dagar oupphörligt hört med alla sina variationer af hot och spådomar. Så har också skett, men hvad angår herr Dicksons förutsägelse om ett förändradt system nästa gång nya val till Andra Kammaren skola ega rum, vill jag bereda honom tvenne ledsamheter genom följande förklaring. Då detta omval efter tre år åter ifrågakommer, har först och främst det tullskyddssystem, vi nu infört i landet, redan visat sina verkningar på sådant sätt, att herrar frihandlare, efter hvad jag hoppas, icke skola vilja få bort det. Den stora hopen af dessa herrar kan, såsom jag vid riksdagens början yttrade, indelas i tre grupper: bedragare, bedragne och regeringspartiet. — Ja, mine herrar frihandlare, ni fingo torka eder om munnen med detta yttrande från mig redan vid riksdagens början och kunna allt för väl tala det en gång till! Nu har den del af partiet, som hörde till regeringen, blifvit omintetgjord derigenom att Hans Maj:ts Konungen till sina rådgifvare nädigst kallat män, de der stå öfver partierna, såsom det höfves en svensk konstitutionel regering.

En annan anledning, som må hända kan skaffa herrar frihandlare några sömnlösa nätter, skall jag också bedja att här få nämna. Det

Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)*

är nemligen, att de alltjemt fortgående omvalen inom landstingen otvifvelaktigt gå i den rigtning, att vi protektionister snart äro oberoende af de 22 stockholmsrepresentanterna i Andra Kammaren, i händelse — hvilket dock är omöjligt till följd af de förändringar i afseende å valgrunden, som i Stockholms stad ästadkommits — samtliga representanterna i Andra Kammaren för Stockholm skulle blifva frihandlare. Detta kommer icke hädanefter att inträffa, sanna mina ord mine herrar, men, om det mot förmodan skulle ske efter tre år, så kommer Första Kammaren med hvarje års omval att tillskjuta allt flere och flere skyddstullvänner, och frihandlarnes antal att i samma proportion minskas. Med den kännedom vi hafva om landstingen och dess traditioner, kommer detta att inträffa i den utsträckning, att efter den kalkylen skulle, då hela valturen gått förbi, i Första Kammaren endast kvarstå representanter för frihandlare i fyra län och två städer, hvilka efter 1885 års folkberäkning med en folkmängd af 718,304 personer skulle få välja endast 22 representanter, under det att den öfriga landsbygden jemte återstående antal städer med en folkmängd af 3,964,000 skulle välja 121 tullskyddsvänner. Äfven om en eller annan förändring i dessa förhållanden kan ega rum, finna herrarne väl, att Första Kammaren då har en så stark tullskyddsvänlig pregel, att vi gerna kunna undvara dessa 22 representanter i Andra Kammaren, om en sådan olycka nemligen skulle inträffa, att i Stockholm valdes endast frihandlare.

Hvad herr Dicksons många förslag vidkommer, får jag säga, att det vore en stor olycka, om utskottets förslag i denna punkt icke blefve Riksdagens beslut, ty den är må hända en af de viktigaste för oss tullskyddsvänner. Vi veta nemligen alla, att den franska traktaten utlöper med den 1 februari 1892. Sista terminen att förnya eller uppsäga densamma är således den 1 februari 1891. 1891 års Riksdag sammanträder som bekant den 15 januari samma år, och då är det ovilkorligen för sent för det årets Riksdag att kunna besluta i en så viktig fråga. Den sista Riksdag, under hvilken detta kan ske, är således 1890 års Riksdag och lyckligtvis infaller den med i hufvudsak samma personal i Andra Kammaren, som der nu finnes.

Med de agitationer, hvaraf vissa personer äro mäktige, hade det kunnat blifva annorlunda, i händelse nya val till Andra Kammaren egt rum före den 1 februari 1891 års Riksdag, ty då kunde nemligen en ny traktat med Frankrike af lika beskaffenhet som den nu gällande hafva blifvit afslutad, hvilket jag skulle ansett för en stor olycka. Gerna en ny traktat och äfven en traktat med tariff, men då skola dessa tariffvar till gagn för Sverige och våra verkliga kommersiella intressen. De herrar, som studerat förhållandena mellan export och import i de båda länderna, veta mer än väl, att de artiklar äro lätt räknade, som egentligen intressera Frankrike att exportera till Sverige. Den nu gällande traktaten med Frankrike har blifvit afslutad och förnyad i frihandlarnes intresse, för att hindra oss skyddsvänner i våra bemödanden och omöjliggöra några tullförändringar i de hundratals artiklar, som af traktaten beröras.

Hvad herr Dickson nämnde emot Riksdagens rätt att ensam afgöra den beskattning, som utgår af tullar, så förvånar det mig verkligen, att en så gammal riksdagsman, som han, så illa läst sin grundlag. Svenska folkets urgamla rätt att sig sjelft beskatta genom Riksdagen är en af de skönaste perlorna i folkmagtens krona, och det vore i sanning bedröfligt, om den skulle plockas derifrån. Jag har den tillförsigt till vår nuvarande regering, att den i alla hänseenden skall vara så höjd öfver partierna och så sant konstitutionel, att den icke ens gör något försök i den rigtningen.

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.*

(Forts.)

Men, säger man, om vi begått några misstag och om vi nu åsatt några tullar, som möjligtvis på ett ofördelaktigt sätt kunna inverka på några näringar uti landet, borde de väl kunna ändras. Ja väl, ingenting är lättare än detta. Regeringen har naturligtvis det inflytande på Riksdagen, att i händelse den inkommer med proposition om de förändringar i de nu beslutade tullsatserna, som Kongl. Maj:t kan finna nödiga eller nyttiga, så lider det ju icke ringaste tvifvel, att icke Riksdagen skall lyssna till hvad som kan vara rättvist och billigt i afseende å de föreslagna förändringarna. — Detta är den enda rigtiga och fullt konstitutionella vägen i dylika frågor, och det vore besynnerligt, om regeringen skulle beträda någon annan.

Det är också en af frihandlarnes sofismer att, sedan en tullsats en gång kommit till stånd, skall den gud bevars icke kunna rubbas, utan hållas helig såsom ett slags evangelium.

Detta är aldeles falskt, mine herrar, ty den, som något följt de tullpolitiska rörelserna i andra länder, finner att deras tulltaxor ständigt förändras i detaljfrågor, och att dessa länders regeringar oupphörligt framkomma med önskningsmål i afseende å förändringar i tulltaxorna till förmån för än den ena än den andra näringsgrenen. Finner man att den ena året åsatta tullen inverkat ofördelaktigt för handeln eller näringarna, så ändrar man den utan vidare ett följande år, och till bevis härpå kan jag åberopa det arbete jag här förut omnämnt, nemligen »Allgemeines Deutsches Handels Archiv». Tullstyrelsens och kommerskollegii herrar tjenstemän, som väl känna till detta arbete, kunna säkerligen vitsorda sanningsenligheten af dessa mina uppgifter.

Det är sålunda ingen fara, om vi också nu af okunnighet eller obetänksamhet åsatt någon tullsats — hvilket jag dock icke vill medgifva — som kan inverka menligt på någon närings- eller industrigren, ty den kan ju i så fall ändras.

Jag anser det nemligen vara hvarje sant konstitutionel regerings pligt att afgifva proposition till Riksdagen om dylika ändrade tullbestämmelser och jag är öfvertygad, att tullskyddsvännerna skola vara de första att ingå på alla sådana förändringar, som kunna vara rättvisa och billiga, men att tro att Kongl. Maj:t egenvilligt skulle stryka våra nu fattade beslut i afseende å tullsatsernas belopp är omöjligt. Jag tänker allt för högt om den nuvarande regeringen för att kunna förutsätta, att något sådant skulle kunna ega rum.

Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)

Då en stor del af de anmärkningar, herr Dickson gjorde, redan blifvit af föregående talaren besvarade, kan jag nu inskränka mig till att med glädje biträda hvad utskottet i 165 punkten föreslagit, dock med den förändring, som herr Reuterswärd hemställt.

Herr grefven och talmannen yttrade, att han med anledning af det sista anförandet ansåge sig böra låta uppläsa 52 § riksdagsordningen.

Härpå upplästes nämnda §, så lydande:

»Vid kammarens sammanträde eger hvarje dess ledamot rätt att till protokollet fritt tala och utlåta sig i alla frågor, som under öfverläggning komma, och om lagligheten af allt, som inom kammaren sig tilldrager. En hvar yttrar sig i den ordning, han dertill sig anmält och uppropad blifver, och må ej någon vara berättigad att tala utom protokollet. Ingen må tillåta sig personligen förolämpande uttryck; sker det, eger kammaren pröfva, huru vida den ledamot, som sålunda sig förgått, må af talmannen erhålla tjenlig föreställning och varning, eller om saken bör till laga domstols behandling öfverlemnas eller ock alldeles förfalla.»

Vid slutet af paragrafens uppläsning, hvilken kammarens ledamöter stående afhört, höjdes talrika bifallsrop inom kammaren.

Herr Forssell, Hans: Genom de beslut, som under dessa månader blifvit af Riksdagens kamrar fattade i fråga om tullarne, hafva nu grundvalarne rubbats för det protektionistiska system, som i mer än en mansålder egt bestånd i vårt land. Den något ensidiga men i sin art fullständigt genomförda industriella protektionismen har nu blifvit kompletterad genom tullsats, som till större delen äro rigtade emot industriens lifsintressen. Det är det anmärkningsvärda dervid att, under det anfallet på det bestående systemet utförts af män, hvilka af upprigtig öfvertygelse trott sig vara den svenska industriens målsmän, har motståndet mot detsamma leddes af personer, som i de föreslagna tullsatserna sett en våda och ett hot mot de bestående näringar, hvilka genom sin egen lifskraft eller dem för länge sedan tillerkändt tullskydd hållit sig uppe äfven under hårda tider.

Det ligger häruti ett vittnesbörd derom, att de i egentligaste mening *konservativa* grundsatserna finnas på vår sida, och jag vågar antaga, att icke så få af oss, just till följd af detta vårt konservativa skaplynn, skola komma att under närmaste framtiden till det nu antagna tullsystemet intaga ungefär samma ställning som förut till det gamla. Vi hafva icke kunnat acceptera, men vi underkasta oss hvad vi icke, trots energiskt motstånd, kunnat undertrycka; vi underkasta oss detsamma åtminstone tills vidare.

Det må likväl icke vara oss förtänt, om vid detta systemskiftes fullbordan vi med någon ängslan se oss omkring och fråga: »hvar skall detta taga vägen; huru skall detta sluta?» — Huru mycket återstår af förändringar liknande de redan vidtagna; förändringar, som varit egnade att väcka oro inom näringslivets alla grenar och att rubba alla beräkningar?

Vi äro nemligen öfvertygade, mine herrar, derom att man kan oroa näringslivet lika mycket genom att väcka obestämda och obegränsade förhoppningar om lysande vinster som genom att hota med inskränkningar och förluster, dem ingen kan beräkna. Och till båda dessa fel hafva enligt min tanke det nya systemets målsmän gjort sig skyldige.

Huru mycket har icke här i den vägen syndats genom förkunnandet af grundsatser och framställandet af yrkanden, hvilka icke kunna annat än hålla näringarnas idkare i ständig oro och ovisshet om framtiden?

Har man icke sagt oss, att hvarje i en näring nedlagdt kapital eger en rätt till afkastning, hvilken skall af staten garanteras, en afkastning, hvars storlek man icke vill och naturligtvis icke kunnat uppgifva? Har man icke också öppet förkunnat, såsom den ledande grundtanken, att allting, som *kan* i landet tillverkas, det *skall* också i landet tillverkas, att all införsel af dylika varor är af ondo och skall af alla krafter motverkas. Nå väl, mine herrar, af dessa tvenne grundsatser, hvad är den gifna konsekvensen, om konsekvenserna skola dragas till det yttersta? Jo, först och främst, att de flesta af de tullsatser, som för några dagar sedan uppfattades såsom skämt, måste blifva allvar, och att den sista slutsatsen blir *förbudet* — det förbudssystem, som för två mansåldrar sedan beherskade vår handelspolitik. Nu är det visserligen alls icke gifvet att allt hvad som är en konsequent tillämpning af erkända grundsatser också *måste* blifva en verklighet; något sådant påstår jag visserligen icke. Men så mycket vågar jag säga, att i den nuvarande partiställningen och i de nu framkallade politiska förhållandena ligger det mer än en anledning till farhågan, att man kommer att gå, om icke till det yttersta, så åtminstone ganska långt, ja alldeles för långt i de nya grundsatsernas tillämpning.

Jag hoppas att våra ärade motståndare icke må misstycka, om jag påminner derom, att man under denna väldiga kamp mellan system måst uppkalla till murbräcka mot det gamla systemet en månghöfdad här af enskilda intressen, och huru man har lärt dessa intressen att hvar i sin stad skyla sin nakenhet med patriotismens vackert skimrande mantel. Nog har det gått lätt att besvärja fram dessa intressen, men hur skall man nu kunna få dem att träda tillbaka inom tillbörliga gränser? Hvad *ett* intresse fick i går, det vilja hundra hafva i morgon, och af dessa hundra är det kanske de nittio, som i går ännu icke visste att de behöfts eller kunde med fog begära en förmån, men som i morgon skola fordra den med en oemotståndlig nitälskan. Hvarför? Derför att exemplet smittar, derför att der den ene fått nya förmåner, der fordra de öfrige det samma i rättvisans namn, och synnerligen derför att de experiment, vi nyligen tillåtit oss i den högre tullpolitiken, så skadat åtskilliga bestående industriens intressen, att deras målsmän icke utan skäl numera kunna säga: »gifven oss kompenstation». Huru skall man också kunna undkomma dessa anspråk, då alla de, som begära nytt skydd, kunna åberopa sig på sådana argument, som det i dessa

Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.*
(Forts.)

dagar så ifrigt framställda, att tullsatsen betalar ingen annan än utländingen. Hvad är väl, om så förhåller sig, beqvämare och qvickare än att, till gagn för inhemska näringar, åsätta tullsatser, huru många och huru skyhöga som helst? Alltsammans betalar ju utländingen, och hvad utländingen betalar, kommer svenska män till godo. Det är uppenbart, att för dem, som låta leda sig af dylika föreställningar, ges det egentligen ingen gräns för tullbeskattningen, ingen kraft att motstå anspråken på skydd.

Om nu också en dylik ekonomisk naivetet icke skulle räkna majoritet, så är det dock oförnekligt, att bland de män, som inse och öppet erkänna att skyddstullar afse höjande af prisen, det vill säga fördyrande af varorna, och äfven, i större eller mindre grad, medföra denna följd, många likväl hysa ytterst ringa, ja, nästan intet undseende för konsumtionen, när det gäller att tillgodose produktionens intressen, att de icke fästa någon vigt vare sig om den råvaruförbrukande förädlingsindustriens intressen eller vid den stora konsumerande allmänhetens behof, så snart ett skyddkräfvande intresse träder fram med än så skyhöga anspråk. Vi hafva här af en ledamot på stockholmsbanken hört omtalas, huru det i dessa dagar gått till i bevillningsutskottet, huru det der fans ledamöter, som hade ytterligt svårt att motstå frestelsen af en tullsats, hvilken som helst; och af uttalanden af ledamöter i begge kamrarne hafva vi ock kunnat finna, att antalet af dylika tullvänner icke är så ringa. Det finnes därför onekligen anledning att befara en utveckling af det nuvarande systemet i det oändliga, och att vi med det nya systemet kommit ut på ett villande haf utan landkänning och utan kompass.

För min del vågar jag emellertid föreställa mig, att den majoritet, som bestämt den nya riktningen af vår tullpolitik, icke i sin helhet har en dylik uppfattning af hvad oss göres behof. Jag är öfvertygad, att mer än en af kammarens protektionistiske ledamöter med ett visst bekymmer har sett sig om efter det mått och den gräns, som de saknat både i bevillningsutskottets motivering och förslag och i uttalanden af åtskilliga bland utskottets försvarare, och likaså att de med en viss tveksamhet lagt sin röst för åtskilliga af de tullsatser, hvilka man likväl i detta ögonblick för parti-disciplinens skull fått betrakta såsom en oundviklig nödvändighet. Det är till dessa ärade motståndare jag vågar vända mig med en vördsam förfrågan, huru vida det vore skäl att i det uttalande från Riksdagen, som skall angifva grunddragen för den blifvande komiténs verksamhet gifva något kraftigare uttryck åt önskvärdheten deraf att det nit, som skall reformera vår tulltaxa, måtte erkänna åtminstone *någon* gräns, och det är en sådan begränsning jag föreställer mig kunna uttryckas sålunda, att i den första passus af 165:te punkten införes ett litet tillägg, hvarigenom denna passus finge följande lydelse:

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t göra framställning om tillsättande af en komité med uppdrag *dels* att före nästkommande års Riksdag verkställa utredning angående de ändringar i tulltaxans

bestämmelser, som må vara erforderliga för att, utan förnärmande af bestående industriens intressen och utan den förbrukande allmänhetens oskäligen betungande, bereda våra näringar ett väl afvägdt tullskydd, o. s. v. lika med utskottet.

Angående tillsättande af en tullkomité.
(Forts.)

Jag anhåller hos herr greffen och talmannen om proposition å detta yrkande.

Herr De Maré: Jag anhåller att få instämma i det af den siste ärade talaren väckta skrifvelseförslaget. Jag gör det så mycket hellre, som jag lifligt beklagar, att det skrifvelseförslag, som vid nästlidne riksdag väcktes af herr Lothigius i samma syfte, icke vann majoritet hos kammaren. Hade den utredning, som då åsyftades, kunnat föreläggas denna Riksdag, då dessa frågor skulle behandlas, så lider det intet tvifvel att många af de beslut, som nu fattats och hvaraf åtskilliga enligt mitt förmenande komma att menligt inverka på de svenska näringarna, aldrig kommit till stånd. Jag ber att få yrka bifall till herr Forssells förslag.

Herr Hedlund: Jag skulle också gerna vilja förena mig om herr Forssells skrifvelseförslag särskildt efter den vackra och värtaliga framställning, hvarmed han motiverade det, så vidt jag icke hyste mot detta förslag samma betänkligheter som mot den af bevillningsutskottet föreslagna skrifvelsen. Efter den uppfattning jag mer än en gång uttalat i denna kammare, känner svenska regeringsformen icke till någon annan tullagstiftning än den, som afser att bereda staten inkomster. Det står uttryckligen, att när statsverkets behof äro prövade, skall Riksdagen åtaga sig en bevillning, och till sådan höra tullarne. Någon hänsyn till att tullagstiftningen skulle verka såsom ekonomisk lagstiftning har icke tagits i regeringsformen. Det är, föreställer jag mig, på denna grund så väl den framstående man, som var den förste i den förra regeringen, som den nuvarande regeringen afhållit sig från att begagna sig af den rätt, som ligger i 60 § regeringsformen, nemligen att ingripa i Riksdagens beslutanderätt i denna fråga. Man har betraktat detta såsom en beskattningsfråga, och deruti finner jag anledningen, hvarför Konungens rådgifvare icke deltagit i debatten i ämnet. De hafva ansett det såsom en skattefråga och icke såsom en ekonomisk lagstiftningsfråga. Vore det sistnämnda fallet, kan man svärigen undgå att gifva en föregående talare på göteborgsbänken rätt deri, att det tillhör Konungens befogenhet att här taga rikets välfärd i betraktande och begagna den myndighet han i detta fall har, speciell den i 60 § regeringsformen uttalade befogenhet. Detta har jag offentligt uttalat flere gånger, innan det protektionistiska systemet förelåg. Jag tror ingen skall beskylla mig för att vilja utsträcka Konungens myndighet öfver den lagstadgade gränsen, men denna uppfattning har jag alltid haft. Det synes mig under sådana förhållanden att, när bevillningsutskottet här föreslagit att göra ändring i tulltaxans bestämmelser i afsigt att bereda våra näringar »ett väl afvägdt skydd», så skulle Riksdagens uppdrag föra tullagstiftningen från skatte-

Angående
tillsättande
af en tull-
komité.

(Forts.)

lagstiftningens område in på den ekonomiska lagstiftningens. Och vilja herrarne gå in på den bogen, så kan man icke häfda tullbevillingens natur af skatt, hvaröfver Riksdagen *allena* har att besluta. Här ha rigtats hårda ord mot det fria utbytets vänner därför att de nu skulle vilja efter den långa debatten göra om intet de af Riksdagen fattade besluten genom att söka ändring i formen för Riksdagens skrifvelse. De må hafva denna uppfattning, men här *kan* föreligga något annat — en protest mot de fattade besluten, som icke afses att trotsa eller kringgå dem, utan att bevara sin mening till en kommande tid. Jag tror att det hör till de mest orättvisa anklagelser, som rigtats af protektionisterna mot deras motståndare, att de icke lojalt funnit sig i de beslut, som medfört protektionismens seger. Jag tror icke, att någon riksförsamling, åtminstone i Europa, skulle hafva med sådant jemnmod burit, att rikets största valkrets, tillika dess hufvudstad, icke är representerad såsom valmännens flertal det önskat. Det är icke värdt att åberopa högsta domstolens utslag — ingen bestrider dess juridiska och juristiska laglighet — men hvad jag vidhåller är, att svenska folket icke är representeradt i Andra Kammaren efter valmännens mening. Ty det kan icke bestridas, att 6,000 är mera än 2,000. För min del skall jag icke tveka att med jemnmod bära ett eller annat tusental kronor i skatt, som blifvit lagd på den näring, jag idkar. Jag skall dock erlägga skatten till Kongl. Maj:t och kronan, men icke till de industrigrenar, som man vill skänka denna skatt. Jag anser likväl, att dessa kronor icke äro mig på ett rättfärdigt sätt frantagna. Det är på samma sätt med flere andra näringar, som skulle uppmuntras och som komma i samma kategori genom detta system. Jag säger, att vi skola kunna bära det med jemnmod och äfven sådant tilltal, som här blifvit af en gammal man oförsigtigt fäldt. Det kan icke sära därför att det icke drabbar oss. Men jag hoppas och tror att den framtid, man förespår det nu rådande systemet, blir oviss och ganska kort. Jag litar derpå icke till följd af några agitationer, utan till följd af den erfarenhet, som man skall vinna och den uppfattning, som skall göra sig snart nog gällande om rikets sanna välfärd äfven inom denna kammare.

Herr Casparsson: Det farligaste för en god sak är icke så mycket att blifva hårdt anfallen, som att blifva illa försvarad, och jag måste därför uttala mitt djupa ogillande och mitt beklagande af det sätt, hvarpå det tullpolitiska system, jag omfattar, i qväll blifvit försvaradt. (Uti detta yttrande hördes åtskilliga ledamöter instämma). Detta har betagit mig all lust att fortsätta diskussionen i frågan.

Jag vill blott i korthet upptaga till granskning ett par yttranden, som fälts af den ärade talaren på gefleborgslänsbänken. Han påstod att det protektionistiska system, hvarpå vi nu inslagit, ovilkorligen skall föra till *förbud*. Jag tror dock, att han här vid lag misstagit sig i sina konklusioner, ty en väl afvägd och genomförd protektionism leder icke till dylika konsekvenser. Den kan icke leda till

prohibitism. Prohibitismen är död, men protektionismen lefver och skall fortfarande lefva.

Han talade äfven om, att vi protektionister draperade oss i patriotismens mantel. Ja, detta är sant. Om motsidan har man deremot sagt, att den draperar sig i kosmopolitismens mantel, och i valet emellan patriotism och kosmopolitism föredrager jag obetingadt den förra.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag, sådant detsamma nu formulerats af herr Reuterswärd.

Herr Reuterswärd: Jag är mer än ledsn öfver den diskussion, som här försiggått, och jag får för min del förklara, att jag ingalunda gör mig solidarisk med de otillbörliga uttryck, som här blifvit fälda. (Härvid gäfvos flere af kammarens ledamöter till känna, att de instämde i detta yttrande). Och på grund af de instämmanden jag hör, tror jag, att de med mig liktänkande dela denna åsigt.

Jag har begärt ordet för att fästa kammarens uppmärksamhet på, att vare sig det af herr Dickson eller det af herr Forssell framställda förslaget antages, har Första Kammaren tillintetgjort sina förut fattade beslut, synnerligast det som blifvit fattadt på förmiddagen. Den 154 punkten i betänkandet, som blifvit af båda kammarne antagen, lyder nemligen sålunda, »att, för den händelse Riksdagen beslutar sättande af tull å sådana artiklar, hvilka för närvarande äro från tull fria, eller förhöjning i nuvarande tullsatser för andra artiklar, Riksdagen jemväl måtte besluta, att dessa nya eller förhöjda tullar skola såsom tilläggsafgifter till nu gällande tulltaxa jemväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kongl. Maj:t bestämmes, samt i skrifvelse till Kongl. Maj:t, jemte öfverlemnande af sina sålunda fattade beslut, anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, så fort ske kan, förordna om beslutens trädande i kraft.»

När nu kammaren beslutat detta, vore det något högst egenomligt, om vi nu skulle besluta en skrifvelse, som i viss mån upphäfde detta beslut. I dessa båda af herrarna Dickson och Forssell föreslagna skrivelser har nemligen inlagts den meningen, att den komité, som skulle tillsättas, skulle hafva rättighet snart sagdt att upprifva hvarje vid denna riksdag fattadt beslut i tullfrågan. Så förefaller det mig. Men meningen må nu vara hvilken som helst; den nu föredragna punkten är så sammanfattad, att den borde kunna tillfredsställa hvar och en, som icke vill vara med om att upprifva fattade beslut. Den är skriven i dess rätta mening, eller att vissa kemiskt-tekniska frågor och deras inbördes sammanhang icke kunnat af utskottet fullständigt utredas, hvarför man begärt att en komité för ändamålet måtte tillsättas, hvilken komité, med fasthållande af det nu inslagna tullskyddssystemet, må kunna föreslå de jemkningar i de af Riksdagen redan fattade besluten, som äro oundgängligt nödiga för systemets fullständigande, men ingalunda sträcka sin verksamhet derhän, att hufvudprinciperna rubbas, på sätt de båda förslagsställarne, herrarna Dickson och Forssell, nu försöka genom-

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)*

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.*
(Forts.)

drifva. Jag hoppas att jag icke begår någon ogranlagenhet, då jag nämner, att den nu omtvistade punkten, med den af mig föreslagna förändringen, har blifvit herr statsministern förevisad och af honom godkänd.

Så vidt jag förstår bedöma saken, har af Riksdagen intet enda beslut blifvit fattadt, hvarigenom någon industri — jag medger med undantag af sjöfarten — blifvit trädd för nära utan att man sökt gifva densamma, då dess råvara blifvit tullbelagd, full ersättning på andra områden, och då böra väl de åtminstone vara till freds. Jag medgifver, att det är ledsamt, att det icke varit bevillningsutskottet möjligt att, åtminstone för närvarande, uttänka något sätt, hvarpå man kunde lemna sjöfartsrörelsen komensation för hvad den förlorat genom de nu pålagda tullarne, men på grund af den anda, som är rådande bland oss protektionister, är jag fullt öfvertygad, att, om det till nästa riksdag skulle visa sig, att denna för vårt land så ytterst viktiga näring skulle lida allt för svårt betryck, det protektionistiska partiet skall göra sig all möda ospard för att på ett eller annat sätt tillgodose densamma. För ögonblicket har dock detta, som sagdt, visat sig omöjligt. Jag hoppas dock, att vådan icke skall vara så stor, att icke näringen skall kunna fördraga olägenheterna åtminstone 9 eller 10 månader, eller intill nästa riksdag. Jag vill nu icke inlåta mig på, huru detta bistånd skall kunna lemnas, ty detta skulle föra mig för långt från ämnet, men omöjlig är saken i sanning icke.

I öfrigt vet jag emellertid icke en enda näring, hvars råämnen blifvit belagda med tull, hvilken icke i stället erhållit full ersättning. Under sådana förhållanden, och då vi nu kommit så långt som till den näst sista punkten i betänkandet, vore det sorgligt, om man genom ett nu fattadt beslut skulle vilja göra regeringen tveksam om hvad som är Riksdagens verkliga mening. Det må de båda förslagsställarne ursäktas mig, då jag säger, att meningen i de båda ändringsförslagen icke kan vara annan än att göra regeringen oviss i frågan. Detta gäller dock kanske mindre om herr Dicksons förslag, ty taga vi det, säga vi, att vi vilja återgå till frihandelsprincipen, men den hafva vi nu lyckligtvis lemnat bakom oss. Det är deremot desto mer fallet med herr Forssells förslag, och som det icke är min afsigt, och väl ej heller mina meningsfränders, att missleda regeringen, tror jag herrarne med full tillit kunna sluta sig till utskottets förslag med den lilla redaktionsförändring, jag tagit mig friheten föreslå, och härtill yrkar jag fortfarande bifall.

Vi hafva ej velat byta om tullsystem hvart annat eller hvart tredje år, och jag varnar dem, som komma efter oss, för att kasta sig på sådana vådor.

Vidare säger talaren, att det skulle varit lojalt handladt af utskottet, om det lyssnat till en och annan af reservanternas i utskottet och hänskjutit tvistiga frågor till komitén. Ja, i vissa frågor har det varit en reservant från hvardera kammaren. Skulle då i så fall de 18 ledamöterna vika för de 2? Skulle man verkligen gått så

till väga? Gjorde väl frihandlarne så på den tiden, då det blott fans en eller annan protektionist inom utskottet? Jag har varit ledamot i utskottet under många år, men aldrig lyssnade någon af frihandlarne då till hvad jag sade, än mindre fattade man sina beslut derefter. Och jag vill säga, att den pluralitet vore ej värd att vara majoritet, som ginge så till väga.

*Angående
tillsättande
af en tull-
komité.
(Forts.)*

Slutligen föreslog den ärade talaren, att man skulle i denna komité insätta personer, som representerade landets alla näringar. Här hafva vi nu icke mer än 166 olika punkter, af hvilka det finnes många, med hvilka ej några näringsgrenar hafva det minsta att skaffa. Men vi hafva öfver 600 artiklar i tulltaxan, och skulle alla dessa hafva sina representanter inom komitén, så finge vi en liten Riksdag ofvanpå denna Riksdag, och det kan väl ändå icke vara den ärade talarens mening. Och jag undrar, hvartill allt vårt arbete skulle tjena, om Riksdagens majoritet skulle anse sig oförmögen att besluta i frågor, som blifvit så genombehandlade, som dessa. Jag hoppas att Riksdagen skall hålla på sina rättigheter, och dit hör att gemensamt med Konungen stifta lag och att sjelf bestämma öfver sina inkomster och utgifter utan att begära hjälp från komitéer. En annan sak är det, om det gäller att utreda frågor. Men det finnes ingen enda punkt i detta betänkande, som ej är så utredd, att icke Riksdagen med godt samvete kan antaga den, och der utredningar varit af nöden, har man icke underlåtit att samvetsgrant verkställa dem. Riksdagen måste väl få anses vara i sin fulla rätt att fatta sina beslut.

Meningen med denna komité har ej varit någon annan än att angående vissa kemiskt-tekniska frågor erhålla den närmare utredning, för hvilken utskottet saknat tid och förmåga. Och det är egentligen detta, som skrifvelsen innefattar. Men man har på samma gång velat deruti inlägga, att, för den händelse utskottet skulle hafva begått något ofrivilligt misstag, eller Riksdagen genom sina beslut trädt någon industrigren för nära ntan att bereda densamma motsvarande ersättning, Kongl. Maj:t då ville taga sådant i öfvervägande och derefter till nästa Riksdag framkomma med förslag till nödig ändring.

Jag får därför på det lifligaste anhålla, att kammaren måtte bifalla denna punkt med den redaktionsförändring, jag tillåtit mig föreslå.

Många af kammarens ledamöter instämde i detta anförande.

Herr Forssell, Hans: Jag tillåter mig fästa den siste ärade talarens uppmärksamhet derå, att om möjligen hans anmärkning kan träffa herr Dicksons förslag, efter den motivering han gifvit detsamma, om det om detta förslag kan sägas, att det skulle innebära en uppmaning till komitén att revidera hela den nu beslutade tulltaxan, kan sådant deremot alls icke sägas om mitt förslag, i hvilket icke finnes den ringaste antydning härom. Mitt förslag kan icke sägas innebära annat än ett uttalande af den grundsatsen, att,

Angående tillsättande af en tull-komité. efter som det nu skall vara protektionism, det åtminstone måtte vara protektionism med moderation.

(Forts.)

Herr Sundberg: Jag ber om ursäkt, att jag begär ordet så sent. Det är ej mycket jag ämnar säga.

Jag har blott med anledning af de båda förslag, som här blifvit gjorda, känt ett behof att uttala min mening, emedan jag tror, att det först väckta förslaget, herr Dicksons, är nu mera oantagligt, och att det andra, det af herr Forssell framförda, är obehöfligt. Det senare med sin ändring är obehöfligt, ty man kommer till precis samma effekt med hvad utskottet föreslagit. Och när jag vågar säga, att herr Dicksons förslag är oantagligt, grundar sig detta derpå, att det skulle vara mer än besynnerligt från en riksförsamlings sida att först uppsätta en hel tulltaxa, stycke för stycke, antaga densamma och, sedan detta är gjort, öfverlemnna hela detta opus till en komité med obegränsad fullmakt att med afseende derpå företaga den revision, som samma komité kunde finna tjenlig. Det vore detsamma som att säga, att vi hafva visserligen fattat beslut i alla dessa 166 punkter, men vi äro ej alls säkra på oss, utan måste begära, att Kongl. Maj:t måtte efteråt sätta till en komité af sakkunnigt folk, som hjälper saken till rätta. Det vore nästan för mycket påminnande om den gamla historien om gumman, som kastade jätten in i ugnen efter det bakade brödet. Jag tror icke majoriteten gerna går in på något sådant. Den ärade talarens förslag skulle hafva varit mycket godt förlidet år, och jag skulle vid det tillfället gerna understött detsamma, men nu är det, jag upp-repar det ännu en gång, fullkomligt oantagligt.

Hvad åter det af herr Forssell väckta förslaget angår, så hem-ställer jag till kammarens ledamöter, om det kan anses vara mycket vunnet med den der utmålade beskrifningen: »utan förnärmande af bestående industriens intressen och utan den förbrukande allmän-hetens oskäligena betungande». Det vill derigenom se ut, som skulle i sådant fall den beslutande majoriteten här bekänna, att det kan väl hända, att vi på ett betänkligt sätt förnärligt bestående indu-striens intressen, och det kan hända, att vi på ett oskäligt sätt be-tungat den förbrukande allmänheten. Det är möjligt att så är förhållandet, men jag tror icke, att vi hafva någon anledning att erkänna det. Skulle nu så illa vara, så har Kongl. Maj:t och den komité, som kan komma att af honom förordnas, precis lika fria händer att afhjelpa den saken, dessa orden förutan, som om de in-toges i skrifvelsen. När nu så är förhållandet, synes det mig öfver-flödigt att kamrarne skulle i en sådan här sak, der begge kamrarne i grunden vilja ett och detsamma, stanna i olika beslut, och då Andra Kammarens beslut är detsamma som utskottets förslag med en obetydlig ändring, tyckes det mig vara allt skäl, att äfven Första Kammaren antog detta beslut, det vill säga utskottets förslag med den förändring herr Reuterswärd redan vid öfverläggningens början förordat. För min del ber jag att få yrka bifall till detta förslag.

I detta anförande instämde friherre *Åkerhielm*.

Herr Bexell: Det yttrande, som här faldes af den förste talaren, herr Dickson, gjorde på mig ett mycket pinsamt intryck. Han trodde och hoppades att regeringen icke skulle respektera Riksdagens beslut och svenska folkets fri- och rättigheter. Hade sådana ord yttrats af en talare, hvars förfäder klädt blodig skjorta för Sverige, hade det varit ännu värre, men då nu så icke är förhållandet, får man väl fästa mindre afseende vid hans yttrande.

Jag yrkar bifall till den föredragna punkten.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, samt herr *Dickson*, med frånträdande af sitt derunder framställda yrkande, biträdt herr *Forssells* förslag, yttrade herr greffen och talmannen, att i fråga om nu förevarande punkt, hvars godkännande i oförändradt skick icke blifvit af någon bland kammarens ledamöter begärdt, yrkats dels, af herr *Reuterswärd*, att utskottets i punkten gjorda hemställan skulle bifallas med den ändring, att deri förekommande orden »hvilka ytterligare ändringar i tulltaxans bestämmelser, som må vara erforderliga» utbyttes mot orden »de ändringar i tulltaxans bestämmelser, som må vara erforderliga», dels ock, af herr *Forssell*, *Hans*, att utskottets hemställan skulle bifallas med den ändring, att i stället för orden »hvilka ytterligare ändringar i tulltaxans bestämmelser må vara erforderliga för att, i den mån sådant under för handen varande förhållanden kan ske», skulle insättas orden »de ändringar i tulltaxans bestämmelser, som må vara erforderliga för att utan förnärmande af bestående industriens intressen och utan den förbrukande allmänhetens oskäligen betungande».

Härefter gjorde herr greffen och talmannen propositioner, först på bifall till utskottets ifrågavarande hemställan oförändrad och sedan på godkännande af hvardera utaf nyssnämnda båda yrkanden, samt förklarade sig anse propositionen på antagande af herr *Reuterswärds* förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf, och sedan såsom kontraposition dervid antagits bifall till herr *Forssells* yrkande, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition, så lydande:

Den, som bifaller 165 punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 8 med den af herr *Reuterswärd* föreslagna ändring, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages herr *Forssells* förslag i ämnet.

Angående
tillsättande
af en tull-
komite.
(Forts.)

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 56;

Nej — 45.

166 punkten.

Bifölls.

Justerades ett protokollsutdrag rörande det nu genomgångna betänkandet och ett protokollsutdrag för detta sammanträde.

På framställning af herr greffen och talmannen beslöts, att å föredragningslistan till nästa sammanträde skulle uppföras främst sammansatta bevillnings- och lagutskottets betänkande n:o 1 samt sist de ärenden, som denna dag bordlagts andra gången.

Kammaren åtskildes kl. 8,50 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
